

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 14 din 12.01.2022

Dosar nr.: 243/2021

Petiția nr.: 2541/01.04.2021

Petent:

Reclamați:

Obiect: afirmații privind originea petentului

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele și domiciliul procedural al petentului

1. Ministerul Afacerilor Interne, Departamentul pentru Situații de Urgență, Piața Revoluției, nr. 1 A, sector 1, București;

Numele, domiciliul reclamaților

2.

3.

II. Citarea părților

4. Părțile au fost citate în condițiile impuse de pandemie.

5. S-a solicitat Direcției pentru Evidența Persoanelor și Administrarea Bazelor de Date comunicarea domiciliului și CNP-ului reclamaților.

6. Părțile au fost citate la sediul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD) pentru data de 15.06.2021.

7. La audierea din 15.06.2021 părțile nu s-au prezentat.

8. Având în vedere că reclamata care a solicitat citarea fizică nu s-a prezentat la audiere motivând că alte evenimente au avut prioritate, recitarea părților nu a fost necesară. S-a respectat principiul egalității armelor, având în vedere că nici petentul nu s-a prezentat la audiere, în mod similar fiind respectat și dreptul la apărare, petenta având posibilitatea de a depune la dosar puncte de vedere, înscrisuri, concluzii scrise.

9. S-au comunicat petentului punctele de vedere ale reclamaților, reclamaților punctele de vedere ale petentului, fiind solicitate concluzii scrise.

10. Părțile nu au depus la dosar concluzii scrise, ceea ce arată că recitarea părților ar fi fost doar o tergiversare a soluționării cauzei.

III. Susținerile părților conform obiectului dosarului

Susținerile petentului

11. Prin petiția **nr. 2541/01.04.2021** petentul arată următoarele aspecte relevante:

- prima reclamată, prin emisiunile postului România TV din 31.01.2021, 15.03.2021,

16.03.2021 o serie de afirmații denigratoare privind naționalitatea petentului;

- afirmațiile considerate a fi discriminatorii sunt: „*de ce nu se duce domnul în țara lui de baștină*”, „*vorbește despre dânsul la persoana a III-a, probabil că i se trage din limba țării sale natale*”, „*nu știu cum domnul și-a luat examenul de cetățenie*” „*trădătorii nu au ce căuta în România*”;

- al doilea reclamat, prin rețelele sociale, a afirmat despre petent: „*vorbești română suficient de prost, încât să nu mă simt reprezentat de tine*”, „*mă simt reprezentat ca român, de cel care vorbește corect română*”, „*sper că știi limba română corect, este totuși o condiție pentru a fi român*”;

- se consideră ca fiind cetățean de naționalitate română.

A depus la dosar înscrisuri.

12. Petentul, prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 3294/05.05.2021** a solicitat soluționarea în lipsă.

13. Petentul, prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 4601/16.06.2021** a solicitat soluționarea în lipsă.

Sușinerile reclamațiilor

14. Prima reclamată, prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 3585/14.05.2021**, a solicitat citarea fizică.

15. Prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 4520/14.06.2021** prima reclamată a solicitat un alt termen de audiere, motivând că a acordat prioritate altor evenimente.

16. Al doilea reclamat, prin punctul de vedere înregistrat la CNCD cu **nr. 4533/15.06.2021**, arată că el nu l-a discriminat pe petent, enunțurile fiind într-un registru cultural și estetic, nu juridic sau administrativ. Invocă libertatea de exprimare.

17. Prima reclamată, prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 4558/15.06.2021**, arată următoarele aspecte relevante:

- nu este de acord cu judecarea în lipsă, solicită un nou termen de audiere;

- solicită clasarea petiției, pe considerentul că nu îndeplinește condițiile de formă, și anume: nu se precizează calitatea petentului, dacă este o instituție publică sau o persoană fizică; nu se precizează calitatea reclamatei, dacă se referă la calitatea de senator, politician sau avocat;

- fapta nu reprezintă discriminare în lipsa unui criteriu, respectiv nu s-a produs un efect privind restricționarea drepturilor;

- solicită respingerea probelor, ele fiind obținute prin utilizarea instituției la care petentul lucrează;

- invocă libertatea de exprimare.

IV. Motivarea în fapt și drept

Legislație și principii

18. **Procedura internă de soluționarea petițiilor și sesizărilor**, la alin 1, stabilește:

„*Petiția privind acte sau fapte de discriminare va cuprinde:*

a) *numele, domiciliul sau reședința părților ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul lor. Dacă reclamantul locuiește în străinătate, se va arăta domiciliul ales, unde urmează să i se facă toate comunicările privind soluționarea petiției;*

b) *numele și calitatea celui care reprezintă partea, iar în cazul reprezentării prin avocat, numele acestuia și sediul profesional;*

- c) obiectul petiției;
- d) arătarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază petiția;
- e) arătarea dovezilor pe care se sprijină fiecare capăt de cerere;
- f) semnătura.”

19. Privind probarea faptelor de discriminare, art. 20 alin. 6 din **O.G. nr. 137/2000** prevede: *„Persoana interesată va prezenta fapte pe baza cărora poate fi prezumată existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că nu a avut loc o încălcare a principiului egalității de tratament. În fața Colegiului director se poate invoca orice mijloc de probă, respectând regimul constituțional al drepturilor fundamentale, inclusiv înregistrări audio și video sau date statistice.”*

20. **O.G. nr. 137/2000**, la art. 2 alin. 1 prevede: *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.*

21. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

22. Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al **O.G. nr. 137/2000**: *„exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”).*

23. Prin nediferențiere judecătorii Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: *„art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară” (Marckx împotriva Belgiei, 13 iunie 1979, §32) sau „analoagă” (Van der Musselle împotriva Belgiei, 23 noiembrie 1983, §46) ori „relevant similară” (Fredin împotriva Suediei, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind utilizată sintagma „analoagă ori relevant similară” (Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit, 30 iulie 1998, §75).*

24. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

25. Criteriile enumerate de **O.G. nr. 137/2000** sunt doar ilustrative, nu exhaustive, precizând *„sau oricare alt criteriu”,* însă aceste criterii, conform cauzisticii CEDO, trebuie să reprezinte caracteristici personale pe baza cărora persoane sau grupuri de persoane pot fi deosebite unele de altele (*Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen împotriva Danemarcei, 7 decembrie 1976, §56*). *„Art. 14 nu protejează împotriva oricărui tratament diferențiat ci doar împotriva acelor care se bazează pe o caracteristică identificabilă, obiectivă sau personală ori pe «statut», pe baza cărora o persoană sau un grup de persoane se diferențiază între ele” (Clift împotriva Regatului Unit, 13 iulie 2010, §55),* menționând că noțiunea *„orice altă situație”* trebuie să se interpreteze cât mai larg posibil (*Clift împotriva Regatului Unit, 13 iulie 2010, §56-61*), cu atât mai larg cu cât dreptul

atins este considerat a fi mai important (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §62).

26. Conform jurisprudenței CEDO, discriminarea bazată pe etnicitatea presupusă reprezintă discriminare rasială (**Timishev împotriva Rusiei**, 13 decembrie 2005, §55-56).

27. Privind restrângerea drepturilor petentului, Colegiul director se raportează la prevederile art. 15 din **O.G. nr. 137/2000**: „*Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.*”

28. **Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale** (cunoscut în general sub denumirea de **Convenția europeană a drepturilor omului**, în continuare **Convenția**) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare: „*Exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau unor sancțiuni prevăzute de lege care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.*” Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care **Convenția** subliniază: „*comportă îndatoriri și responsabilități*”. Totodată art. 17 al **Convenției** interzice abuzul de drept: „*Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.*”

29. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) analizează, în ordine, următoarele aspecte:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin
 - existența unei norme juridice care prevede restrângerea;
 - calitatea normei juridice, și anume
 - accesibilitatea;
 - precizitatea;
 - previzibilitatea normei;
- legitimitatea restrângerii, ceea ce trebuie să fie prevăzută de Convenție (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);

- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

30. În mod evident, orice sancționare a limbajului discriminator, chiar și doar printr-un avertisment de natură contravențională, reprezintă o limitare a libertății de exprimare.

31. Privind legalitatea restrângerii, situația din România este cât se poate de clară. **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale** promovează respectarea dreptului la demnitate; există și o protejare a dreptului la demnitate prin art. 15 al **Ordonanței de guvern nr. 137/2000 privind combaterea tuturor formelor de discriminare**, republicată, accesibilă (prin publicarea în **Monitorul Oficial al României**), cu sancțiuni evidente.

32. Legitimitatea sancționării este dată prin nevoia de a proteja, în principal, reputația și drepturile altora, dar se poate invoca, spre exemplu, și siguranța publică, apărarea ordinii, protecția moralei etc.

33. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, CEDO a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu:

- a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);
- b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care offensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângerii trebuie stabilite în mod convingător (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);
- c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49); astfel, între altele, în contextul opiniilor religioase și credințelor este legitimat să se includă obligația de a evita pe cât se poate expresii care, în mod gratuit, offensează alții, profanează sau care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane; statele au o marjă de apreciere când reglementează libertatea de exprimare în relație cu afirmații care offensează convingerile personale, în special cele morale sau religioase (ex. **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);
- d) în cazul moralității nu este posibil să se ajungă la un concept uniform european privind semnificația religiei în societate; chiar și în interiorul unui stat pot exista variații ale conceptului; prin urmare nu este posibil să se ajungă la o definiție comprehensivă privind ce reprezintă o limitare permisibilă a libertății de exprimare dacă exprimarea se îndreaptă împotriva sentimentului religios al altora; o marjă de apreciere trebuie lăsat prin urmare autorităților naționale în a stabili necesitatea unei astfel de limitări; această situație însă nu exclude

- o supervizare din partea CEDO (ex. **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 50);
- e) îndatoririle și responsabilitățile legate de exercitarea libertății de exprimare au o semnificație specială în situații de conflict sau de tensiuni, o grijă particulară trebuie manifestată față de vehicularea prin presă a limbajului urii sau a promovării violenței (ex. **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 63);
- f) toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar ca în societățile democratice să se sancționeze sau chiar să se prevină orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță, cu condiția ca orice formalitate, condiție, restricție sau amendă impusă să fie proporțională cu legitimitatea invocată (ex. **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 40);
- g) art. 17 al Convenției previne ca grupurile totalitare sau persoanele care incită la ură rasială să exploateze în propriul interes principiile enunțate, întrucât scopul acestor grupări este de a distruge drepturile și libertățile; această prevedere se referă și la activitățile politice (ex. **GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979);
- h) abuzul cu libertatea de exprimare nu este compatibil cu democrația și drepturile omului, încalcă drepturile altora (ex. **WITZSCH împotriva GERMANIEI**, nr. 7485/03, 13 decembrie 2005);
- i) anumite expresii concrete reprezintă un limbaj al urii, care pot insulta indivizi sau grupuri de persoane, iar aceste expresii nu se bucură de protecția articolului 10 al **Convenției** (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 35);
- j) atacurile vehemente împotriva grupurilor religioase sau etnice sunt incompatibile cu valorile proclamate și garantate de Convenție, și anume toleranța, pacea socială și nediscriminarea (ex. **NORWOOD împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 23131/03, 16 noiembrie 2004);
- k) se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă; statele au o anumită marjă de apreciere privind existența nevoii, dar această apreciere se completează cu supervizarea europeană atât a legislației cât și a modului de aplicare al legislației de instanțele independente; CEDO este împuternicit să ofere interpretarea în ce măsură restricția sau sancționarea este reconciliabilă cu libertatea de exprimare (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);
- l) în exercitarea supervizării, CEDO analizează atât conținutul cât și contextul afirmațiilor în cauză; restrângerea trebuie să fie proporțională cu legitimitatea restrângerii, autoritățile trebuie să justifice relevanța și suficiența lor (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31; trebuie să existe o proporționalitate între impactul afirmației sancționate și sancțiune (ex. **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 40); orice formalitate, condiție, restricție sau

- penalitate impusă considerată a fi necesară într-o societate democratică pentru sancționarea sau chiar prevenirea atacurilor indecente asupra obiectelor venerației religioase trebuie să fie proporționată cu scopul legitim urmărit (ex. **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);
- m) **Convenția** nu lasă prea mult spațiu restricțiilor în domeniul discursurilor politice sau discursurilor care ating interesul general; permisivitatea privind criticile față de guvern trebuie să fie mai pronunțată decât privind cetățeni privați, chiar și politicieni; într-un sistem democratic acțiunile guvernului trebuie urmărite îndeaproape nu doar de către autoritățile legislative și judiciare, dar și de opinia publică; poziția dominantă ce ocupă guvernul îi recomandă să nu utilizeze sancțiunile penale, întrucât are alte posibilități de a răspunde la atacuri și critici injuste; autorităților competente ale statului rămân suficiente posibilități de a adopta, în calitatea lor de garanți ai ordinii publice, măsuri de sancționare adecvate fără ca acestea să devină excesive; totuși în situația în care afirmațiile incită la violență împotriva unor persoane sau oficiali ori împotriva unui segment al societății, autoritățile statului se bucură de o apreciere mai largă când examinează necesitatea restrângerii libertății de exprimare (ex. **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42);
- n) libertatea de exprimare are o importanță specială pentru politicieni sau persoanele alese ca reprezentanții unui electorat, care trebuie să-și atragă atenția asupra preocupării lor; limitarea libertății de exprimare pentru un politician aflat în opoziție sau pentru un parlamentar solicită un examen mai temeinic din partea CEDO (ex. **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42);
- o) fără dubii, libertatea discursului politic nu este absolut prin natura sa, statele pot introduce restricții și sancțiuni, CEDO având rolul final de a analiza compatibilitatea acestor măsuri cu libertatea de exprimare (ex. **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 53);
- p) presa joacă un rol esențial într-o societate democratică; deși nu trebuie să treacă de anumite limite, cum ar fi privind securitatea națională, integritatea teritorială, amenințarea cu violență, prevenirea dezordinii și criminalității, respectarea reputației și drepturilor altora, necesitatea de a preveni transmiterea unor informații confidențiale, are sarcina de a oferi — într-o manieră conformă cu obligațiile și responsabilitățile sale — informații și idei de interes public, în particular în chestiuni politice, inclusiv cele care divid societatea dar și cele care prezintă justiția; libertatea presei reprezintă unul din cele mai bune posibilități de a crea o opinie privind ideile și atitudinile liderilor politici; libertatea jurnalistică acoperă posibila recurgere la un grad de exagerare, chiar și provocare (ex. **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 41-42);
- q) presa nu are doar dreptul ci și obligația de a prezenta informații de interes public conform dreptului publicului de a primi aceste informații (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);

- r) nu se protejează doar informația în sine, dar și forma prin care se aduce la cunoștința opiniei publice (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);
- s) stabilirea pedepselor este în principiu de competența instanțelor naționale, CEDO consideră totuși că aplicarea pedepsei închisorii pentru o infracțiune în domeniul presei nu este compatibilă cu libertatea de exprimare a jurnaliștilor, decât în circumstanțe excepționale, mai ales atunci când au fost grav afectate alte drepturi fundamentale, ca de exemplu în cazul utilizării limbajului urii sau incitării la violență (ex. **CUMPĂNĂ și MAZĂRE împotriva ROMÂNIEI**, nr. 33348/96, 17 decembrie 2004, § 115);
- t) principiile privind libertatea de exprimare vizează și funcționarii publici, deși este legitimat ca statul să impună față de ei obligația discreției, ținând cont de statutul lor special (ex. **AHMED și alții împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 65/1997/849/1056, 2 septembrie 1998, § 56).

34. Art. 30 al **Constituției României** care asigură libertatea de exprimare, prevede și limitele acestei libertăți:

„(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război, de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.”

35. Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale consideră că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: *„Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziaristi etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art.1 alin.(3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.”*

36. Art. 26 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000** prevede: *„Contravențiunile prevăzute la art. 2 alin. (2), (4), (5) și (7), art. 6-9, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, 13, 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.”*

Colegiul director al CNCD reține următoarele:

37. Se constată că prima reclamată, prin emisiunile postului România TV din 31.01.2021,

15.03.2021, 16.03.2021 a afirmat următoarele: „de ce nu se duce domnul în țara lui de baștină”, „vorbește despre dânsul la persoana a III-a, probabil că i se trage din limba țării sale natale”, „nu știu cum domnul și-a luat examenul de cetățenie” „trădătorii nu au ce căuta în România”; al doilea reclamat, prin rețele sociale, a afirmat despre petent: „vorbești română suficient de prost, încât să nu mă simt reprezentat de tine”, „mă simt reprezentat ca român, de cel care vorbește corect română”, „sper că știi limba română corect, este totuși o condiție pentru a fi român”.

38. Se respinge solicitarea primei reclamate privind clasarea petiției pe considerentul că nu îndeplinește condițiile de formă, neprecizând calitatea petentului, dacă este o instituție publică sau o persoană fizică. Petentul formulează încă în prima propoziție: „cu privire la persoana mea”. Afirmările care formează obiectul petiției nu se referă la o instituție publică, ci la o persoană fizică. Astfel calitatea petentului de persoană fizică este evidentă.

39. În mod similar, se respinge solicitarea primei reclamate privind clasarea petiției pe considerentul că nu îndeplinește condițiile de formă, neprecizând calitatea reclamatei, dacă petiția se referă la calitatea de senator, politician sau avocat. Fiecare persoană are o identitate multiplă, caracterizată prin gen, vârstă, religie, orientare sexuală, ocupație, profesie, apartenență etnică etc. Toate aceste identități caracterizează și formează individualitatea unei persoane. A le înșira pe toate în cadrul unei petiții este o sarcină imposibilă. Legislația nu solicită clarificarea tuturor identităților persoanelor reclamate. Colegiul director ia la cunoștință faptul că persoana reclamată este om politic și persoană publică, ceea ce este suficient în analiza limitelor libertății de exprimare.

40. Colegiul director respinge solicitarea privind nelegalitatea și nulitatea probelor invocate de prima reclamată, având în vedere că reclamata nu a probat că înscrisurile depuse de petent ar fi nelegale sau necorespunzătoare cu adevărul. Reclamata nu a arătat care ar fi citate incorect afirmațiile ei, cum ar fi fost respectivele afirmații și nu a depus probe prin care să conteste probele depuse de petent.

41. Din punctul de vedere al dreptului la demnitate persoanele presupuse a fi români se află în situație similară cu persoanele presupuse a avea altă naționalitate.

42. Criteriul de diferențiere este cel al originii, petentul fiind considerat de către reclamați ca având origini străine. Originea reprezintă un criteriu, fiind o caracteristică pe baza căreia persoane sau grupuri de persoane pot fi deosebite unele de altele. În lumina cauzei **Timishev împotriva Rusiei** o astfel de discriminare intră în categoria discriminării rasiale.

43. Afirmările analizate, reprezentând un comportament manifestat în public, sunt de natură să vizeze atingerea demnității, să creeze o atmosferă de intimidare, ostilă, degradantă, umilitoare, ofensatoare îndreptată împotriva petentului pe criteriul originii. În comparație, UEFA a constatat că sloganul „afară, afară cu ungurii din țară”, utilizat de suporteri români, are caracter rasist. Afirmarea „de ce nu se duce domnul în țara lui de baștină” este doar o formulare mai elaborată a respectivului slogan. A considera că cineva, doar din cauza originii, este trădător și nu are ce căuta în țară, la fel este de natură să creeze o atmosferă ostilă, degradantă, umilitoare, ca și afirmațiile care susțin că o persoană care din cauza originii nu vorbește la perfecție limba română nu poate fi considerat ca fiind român și nu poate reprezenta românii.

44. Astfel, faptele reclamațiilor reprezintă discriminare, întrucât au creat o deosebire pe criteriul originii care a avut ca scop și efect restrângerea exercitării, în condiții de egalitate, a dreptului la demnitate.

45. Astfel de afirmații, în conformitate cu cazuistica CEDO, nu sunt protejate de dreptul la liberă exprimare. În primul rând trebuie constatat faptul că în niciun caz soluționat de CEDO privind afirmații cu caracter rasist nu s-a acordat prioritate dreptului la libera exprimare.

46. În mod evident, exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități. Obligația de a evita expresii care, în mod gratuit, îi ofensează pe alții, care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbateră publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane, are semnificație specială în situații de tensiuni. Atacurile la adresa petentului s-au desfășurat într-o situație extrem de tensionată, la introducerea unor măsuri impuse de pandemie, reclamații dorind să discrediteze aceste măsuri prin persoana considerată a fi responsabilă de ele. Reclamații puteau critica aceste măsuri și fără afirmații cu caracter rasist, fără să utilizeze expresii care au ofensat în mod gratuit.

47. Toleranța și respectarea demnității umane constituind fundamentul democrației și societății pluraliste, este necesar să se sancționeze orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță. Acest principiu este valabil și pentru oamenii din sfera politică. Chiar dacă libertatea de exprimare are o importanță specială pentru politicieni, libertatea discursului politic nu este absolută prin natura sa. Prin practică judecătorească CEDO au arătat că pentru afirmații cu caracter rasist și politicienii pot fi condamnați penal (ex. **GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979, **NORWOOD împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 23131/03, 16 noiembrie 2004), ei nu beneficiază de impunitate. Mai mult, în unele situații, nesancționarea politicienilor s-a constatat a fi o violare a drepturilor omului (**BUDINOVA și CHAPRAZOV împotriva BULGARIEI**, nr. 12567/13, 16 februarie 2021).

48. Colegiul director aplică amenda contravențională de 5.000 lei față de Iovanovici-Șoșoacă Diana, Str. Opanez nr. 8, bl. 72, sc. C, ap. 1, sector 2, București, având în vedere următoarele:

- a) discriminarea a vizat o persoană;
- b) afirmațiile rasiste reprezintă o încălcare gravă a dreptului la demnitate;
- c) reclamata a utilizat în mod repetat aceste afirmații ce pot produce efecte nu doar privind reclamatul, dar și alte persoane stabilite în România;
- d) reclamata este om politic, formator de opinie;
- e) reclamata nu a mai fost sancționată anterior de CNCD.

49. Se aplică sancțiunea de avertisment contravențional față de având în vedere următoarele:

- a) discriminarea a vizat o persoană;
- b) afirmațiile rasiste reprezintă o încălcare gravă a dreptului la demnitate;
- c) afirmațiile au o gravitate redusă, criticând mai degrabă cunoștințele lingvistice ale petentului;
- d) reclamatul este om politic, formator de opinie;
- e) reclamatul nu a mai fost sancționat anterior de CNCD.

50. Se recomandă reclamațiilor ca pe viitor să evite utilizarea unui limbaj discriminatoriu.

60. Opinie separată cu privire la constatare (afirmații – prima reclamată), exprimată de Popa Claudia Sorina – membru în Colegiul director:

1. Consider că afirmațiile făcute de ar putea face obiectul unei fapte penale, competența soluționării petiției revenind, astfel, organelor de cercetare penală.
2. În consecință, prevederile **O.G. nr. 137/2000** nu sunt incidente afirmațiilor făcute de

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată,

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Respinge solicitarea primei reclamate privind clasarea petiției pe considerentul că nu îndeplinește condițiile de formă, nefiind precizată calitatea petentului, conform art. 11 alin. 1 din **Procedura internă de soluționarea petițiilor și sesizărilor** (cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință);
2. Respinge solicitarea primei reclamate privind clasarea petiției pe considerentul că nu îndeplinește condițiile de formă, nefiind precizată calitatea primei reclamate, conform art. 11 alin. 1 din **Procedura internă de soluționarea petițiilor și sesizărilor** (cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință);
3. Respinge solicitarea privind nelegalitatea și nulitatea probelor invocată de prima reclamată conform art. 20 alin. 6 din **O.G. nr. 137/2000** (cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință);
4. Afirmațiile făcute de reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 15 din **O.G. nr. 137/2000** (cu 8 voturi pentru, 1 împotriva);
5. Afirmațiile făcute de reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 15 din **O.G. nr. 137/2000** (cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință);
6. Aplică amenda contravențională în cuantum de 5.000 lei față de conform art. 26 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000** (cu 8 voturi pentru);
7. Aplică sancțiunea avertismentului contravențional față de conform prevederilor **O.G. nr. 2 din 2001**, art. 5 alin. 2 lit. a, coroborată cu art. 6 și art. 7 (cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință);
8. Recomandă reclamaților ca, pe viitor, să evite utilizarea unui limbaj discriminatoriu (cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință);
9. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților și Direcției Venituri Buget Local Sector 2 din cadrul Primăriei Sector 2 (cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință).

V. Modalitatea de plată a amenzii

Amenda se va achita la Direcția Venituri Buget Local Sector 2, dovada plății se va trimite către CNCD în termen de 15 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii. În caz contrar, CNCD va lua măsurile legale necesare.

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată online în data de 12.01.2022 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DIACONU ADRIAN – Membru, GRAMA HORIA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, JURA CRISTIAN – Membru, MOȚA MARIA – Membru, OLTEANU CĂTĂLINA – Membru, POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui C.N.C.D. nr. 138 din 24.03.2020.

**ASZTALOS Csaba Ferenc
Membru Colegiul Director,
Președinte C.N.C.D.**

Redactată și motivată: Haller István, C.P. - pct. 60
Data redactării: 14.01.2022

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.